

NORGES BONDELAG

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saksnr.: 2004/11001	Doknr.: - 13
Mottatt: 23 JUN 2004 LP/SZ	
Saksbeh.: AGL	Ark.: 514
Kopi:	Avskr.:

Vår saksbehandler
Anders J. Huus
Tlf. 22 05 45 39

Vår dato
2004-06-21
Deres dato
2004-05-06

Vår referanse 2004/00386/002
Arkiv: 75
Deres referanse 200401001-/

Samordning og revisjon av erstatningsforskrifter - høring

Det vises til høringsbrev og høringsnotater med vedlagte utkast til forskrifter.

Forskrift om erstatning etter offentlig pålegg og restriksjoner

Norges Bondelag har i høringen valgt å fokusere på sau, da det er denne dyregruppen som i all vesentlighet har blitt omfattet av erstatningsordningene som følge av dyresykdommene scrapie, NOR 98 og mædi.

Økonomiske konsekvenser av samordningen

Departementets klare oppfatning er i følge høringsbrevet, at de endringene det er lagt opp til ikke medfører uakseptable økonomiske virkninger for brukeren i forhold til nåværende delordninger. I kapittel 3 i høringsnotatet om administrative og økonomiske konsekvenser, har departementet ikke gjort noe forsøk på å beregne de økonomiske utslagene av forslagene til endringer for den enkelte bruker. Dette finner Norges Bondelag kritikkverdig, da samordningen innebærer flere større endringer i forhold til dagens regelverk. For å synliggjøre utslagene av endringsforslagene, har Norges Bondelag laget noen enkle regneeksempler for sau. Eksemplene er vedlagt med detaljerte regnestykker.

I eksemplene er det tatt utgangspunkt i en besetning med 130 v.f.sau, dvs. 100 voksne søyer og 30 påsettlam, med en avdrått på 1,5 lam pr søye. Besetningen befinner seg i arealsone 5 og distriktstilskuddsone 2. Vi har utarbeidet ett eksempel med pålagt nedslakting i februar. Forskjellen i erstatninger og tilskudd etter dagens regelverk sammenlignet med erstatninger etter departementets forslag vil være den samme uavhengig av tidspunkt på året for pålegget. Videre har vi utarbeidet 3 eksempler med frivillig nedslakting der pålegget / restriksjonene er gitt hhv. 1. februar, 1. juni og 1. november. En har gått ut fra at de standardsatser som SLF skal beregne etter §10 i forskriftsutkastet blir de samme som de brukeren får i dag før det trekkes fra 30%. I alle eksemplene der det foretatt en beregning der det kjøpes inn 130 søyelam på høsten, og en annen beregning der det kjøpes inn 65 søyelam på høsten og besetningen bygges opp til 130 v.f.sau med utgangspunkt i disse. Tabellen under oppsummerer beregningene.

Bondelagets Servicekontor AS

Postadresse: PB 9354 Grønland, 0135 Oslo	Besøksadresse: Schweigaardsgt. 34c Oslo	Telefon: 22 05 45 00	Telefaks: 22 17 36 68	E-postadresse: bondelaget@bondelaget.no	Internett: www.bondelaget.no
Norges Bondelag Bondelagets Servicekontor AS	Org.nr.: 939678670 Org.nr.: 985063001 MVA	Bankkonto: 8101.05.12891 Bankkonto: 8101.05.91392			

Vår dato
2004-06-21Vår referanse
2004/00386/002

	I dag	Utkast til forskrift.
Pålagt nedslakting		
Erstatning (pålegg gitt 1. febr)	518.820	518.820
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 130 dyr)	444.530	254.867
TAP (pålegg gitt 1.febr, 1. juni eller 1. nov)		-189.664
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 65 dyr – bygger opp)	480.005	254.867
TAP (pålegg gitt 1.febr, 1. juni eller 1. nov)		-225.139

Frivillig nedslakting. 1. februar		
Erstatning	247.000	350.188
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 130 dyr)	80.435	0
GEVINST		22.753
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 65 dyr – bygger opp)	115.910	0
TAP		-12.722

Frivillig nedslakting. 1. juni		
Erstatning	143.000	286.927
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 130 dyr)	80.435	0
GEVINST		63.492
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 65 dyr – bygger opp)	115.910	0
GEVINST		28.017

Frivillig nedslakting. 1. november		
Erstatning	247.000	215.453
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 130 dyr)	128.110	0
TAP		-159.657
Tilskudd / komp. §10 (kjøper inn 65 dyr – bygger opp)	153.925	0
TAP		-185.472

Beregningseksemplet viser til dels store utslag av forslaget i forhold til dagens ordninger. Ved pålagt nedslakting risikerer brukerne å tape flere hundretusen kroner på forslaget. Dette skyldes i all hovedsak forslaget om å ikke gi tilskuddskompensasjon i oppbyggingsperioden. Men også reduksjonen på 30% i tilskuddskompensasjonen i oppholdsperioden slår betydelig inn. Dårligst ut i forhold til i dag kommer de brukerne som velger å kjøpe inn et mindre antall søyelam og bygge opp besetningen gjennom påsett av disse. Regner en tapet pr vinterføra sau, vil en ved pålagt nedslakting tape rundt 1.500 kroner pr v.f.sau i forhold til dagens ordninger.

Når det gjelder erstatning ved frivillig nedslakting, er bildet noe ulikt. Pålagt oppholdsperiode vil i de aller fleste tilfellene være under 6 måneder, slik at produsenten etter forslaget ikke vil være berettiget kompensasjon for tapte produksjonstilskudd. Gis pålegget i en periode på året der søyene er drektige, vil disse nå få beregnet et drektighetstillegg inn i erstatningen. I sum kommer disse produsentene ut omtrent som i

Vår dato
2004-06-21Vår referanse
2004/00386/002

dag. Dette til tross for at det foreslås innført en egenandel på 20%. Gis pålegget i den perioden på året da dagens erstatningssats er lavest (1100 kr/v.f.sau), dvs. i perioden 21. mai til 30. september, vil erstatningen bli vesentlig bedre enn i dag. Dette gjelder også de som velger å kjøpe inn et mindre antall søyelam og bygge opp besetningen gjennom påsett av disse. Regnet pr vinterføra sau vil disse få en erstatning som er 200-500 kr/v.f.sau høyere enn i dag. Dårligst ut kommer de produsentene som slakter ned besetningen i den perioden dagens satser er høye (1100+800 kr/v.f.sau), men søyene ikke har blitt drektige enda eller er i første drektighetsmåned. Her vil tapene i forhold til i dag kunne bli et 6 sifret beløp. Regnet pr vinterføra sau vil erstatningen ligge 1200-1400 kr/v.f.sau lavere enn i dag.

Utslagene vist i beregningene over er så store at Norges Bondelag mener dette er uakseptable økonomiske virkninger i forhold til nåværende ordninger. Ut fra beregningene over, mener Norges Bondelag at utkastet til forskrift må forbedres på 3 områder:

- 1. Det må gis kompensasjon for tapte produksjonstilskudd i oppbyggingsperioden (§10)**
- 2. Kravet om minimum 6 måneders oppholdsperiode for å bli berettiget kompensasjon for tapte produksjonstilskudd må fjernes (§10)**
- 3. Fratrekket på 30% av beregnede tilskudd må fjernes.**

Under jordbruksoppgjøret 2003 ble partene enige om å flytte 27 mill. kroner fra poster relatert til erstatninger for offentlige restriksjoner ut av jordbruksavtalen til kapittel 1143. Av de 27 mill. kronene utgjorde 9 mill. kroner produksjonstilskudd etter nedslakting. Norges Bondelag vil understreke at det ikke lå noen føringer fra partene om at en skulle foreta innstramminger i samordningen i forhold til midlene som var avsatt. Norges Bondelag oppfatter forslaget fra departementet til å være en klar innstramming.

1.) Kompensasjon for tapte produksjonstilskudd i oppbyggingsperioden

Avgrensingen om at det kan gis en viss erstatning for tapte produksjonstilskudd i oppholdsperioden og ikke i oppstartingsperioden, vil slå svært uheldig ut for brukerne særlig i første oppstartsår.

Under jordbruksforhandlingene i 2003 ble partene enige om at kun voksne dyr over 1 år var berettiget husdyrtilskudd for sau. Påsettlam er mao. ikke lenger berettiget tilskudd. Besetninger som bygger seg opp etter en sanering, vil kjøpe inn søyelam. I praksis er det ingen omsetning av voksne søyer. Ved første produksjonstilskuddssøknadsomgang vil oppbyggingsbesetninger utelukkende ha dyr under 1 år. Foretaket vil verken få husdyrtilskudd eller avløsertilskudd. Norges Bondelag vil også poengtere at foretaket i oppbyggingsperioden ikke eller i svært beskjeden grad vil kunne hente inntekter fra markedet gjennom salgsproduksjon.

Under årets jordbruksforhandlinger krevde jordbruket at besetninger som bygges opp etter en sanering, skulle gis et unntak fra regelen om at kun voksne dyr er tilskuddsberettiget, ved at antall tilskuddsberettigede dyr skulle settes til 75% av alle dyr. **Staten kommenterte jordbrukets krav med at dette forholdet skulle fanges opp i erstatningssatsene. Norges Bondelag kan ikke se at dette er gjort. Vi ber derfor departementet innarbeide erstatningssatser som kompenserer tapte**

Vår dato
2004-06-21

Vår referanse
2004/00386/002

produksjonstilskudd for oppbyggingsbesetninger som kun har dyr under 1 år ved første søknadsomgang om produksjonstilskudd.

Norges Bondelag foreslår at siste setning i §10 "Det gis ikke erstatning for tapt tilskudd etter at virksomheten har startet opp drift etter en oppholdsperiode" strykes.

2). Vilkår om pålagt oppholdsperiode på minst 6 måneder for å være berettiget erstatning for tapte produksjonstilskudd.

Vilkåret i §10 om en pålagt oppholdsperiode på minst 6 måneder for å være berettiget erstatning for tapte produksjonstilskudd vil i praksis innebære at ingen som går inn på en frivillig nedslakting vil få kompensert for tapte produksjonstilskudd. Slaktes besetningen ned på høsten, vil dyretallet pr 1/1 være 0. Også året etter vil antall tilskuddsberettigede dyr være 0, fordi ingen dyr vil være over 1 år. Produsenten taper mao. 2 år med husdyrtilskudd i tillegg til 1 år med tilskudd til dyr på utmarksbeite. Dessuten må brukeren få solgt alt eller det meste av grovfôret, hvis ikke vil det bli en avkorting av arealtilskuddet neste år. **Norges Bondelag foreslår derfor i §10 første setning å stryke "og som har fått pålagt en oppholdsperiode ut over 6 måneder før det kan startes med samme drift på eiendommen med hjemmel i matloven §23",.**

3). Standardisert fratrukk i erstatning for bortfalte tilskudd på 30 prosent.

Landbruksdepartementet foreslår å innføre et standardisert fratrukk i erstatning for tapte produksjonstilskudd på 30%. Dette begrunnes i sparte variable kostnader som følge av at en ikke har hatt produksjon i perioden. Norges Bondelag vil poengtere at brukerne i perioden heller ikke har hatt inntekter fra husdyrholdet. For mange i distriktene vil det også være vanskelig å få midlertidig arbeid som kan bidra til å opprettholde inntektene i oppholds- og oppbyggingsperioden.

Hensikten med å gi en erstatning for bortfall i produksjonstilskudd er å gjøre virksomhetene i stand til å gjenoppta husdyrproduksjonen etter at oppholdsperioden er opphøret. Norges Bondelag mener departementet i for liten grad ivaretar dette hensynet, bl.a. gjennom forslaget om 30% reduksjon.

Norges Bondelag foreslår at det ikke gjøres noe fratrukk for de standardiserte satsene for erstatning for bortfalte tilskudd.

4). Andre forhold.

Utover de 3 hovedelementene som Norges Bondelag mener må forbedres i forskriften, vil vi også kommentere noen andre viktige forhold ved forskriftsutkastet.

Fastsetting av satser for erstatning for tap i en pålagt oppholdsperiode.

§10 andre ledd i utkastet til forskrift angir at erstatning for tap i en pålagt oppholdsperiode skal gis etter standardsatser. Standardsatsene skal fastsettes av Statens landbruksforvaltning.

Vår dato
2004-06-21Vår referanse
2004/00386/002

Når det gjelder erstatning etter §7 og §9 i utkastet til forskrift, er standardsatser for denne erstatningen gitt i §§20 til 24. Disse standardsatsene er et resultat av en innstilling fra et rådgivende organ bestående av representanter fra NILF, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag. Innstillingen bygger på beregninger der både markedspriser for kjøtt og ull samt distriktstilskudd inngår. Målpriser for kjøtt, tilskudd til ull og distriktstilskudd for kjøtt fastsettes av avtalepartene gjennom jordbruksoppgjørene. Ved større endringer i disse anbefaler det rådgivende organet at standardsatsene justeres. Det er altså naturlig at forskriften revideres som følge av endringer i jordbruksoppgjørene. Også når det gjelder satsene for erstatning for tap av produksjonstilskudd, må en gå ut fra at disse vil være påvirket av jordbruksoppgjøret i tilsvarende grad som standardsatsene i §§20-24. Norges Bondelag mener derfor at satsene for erstatning for tap av produksjonstilskudd må forskriftsfestes.

I høringsnotatet har departementet ikke angitt hvilke satser en tenker seg. Dette er beklagelig og skaper problemer for å få et fullstendig grunnlag for å foreta en konsekvensanalyse av forslaget samlet sett.

Norges Bondelag foreslår at standardsatsene for erstatning for tap av produksjonstilskudd fastsettes i forskriften. Satsene må utformes slik at en tar hensyn til geografi og besetningsstørrelse slik det er gjort i arealtilskuddet for grovfôr og husdyrtilskuddene.

Til §1 Formål.

Norges Bondelag mener forslaget til formålsparagraf i for liten grad tar hensyn til begrunnelsen for å gi erstatning for tapte produksjonstilskudd. Vi foreslår at "*reducere belastningen ved ulike bekjempelsestiltak*", erstattes med "*gjøre virksomhetene i stand til å gjenoppta produksjonen etter gjennomføring av bekjempelsestiltakene*".

Til §2 Virkeområde

Avgrensingen mot å være berettiget produksjonstilskudd kan være uheldig i forhold til de som har mindre besetninger eller mindre planteproduksjon. Risikoen for at enkelte mindre produsenter vil være tilbakeholdne med å overholde varslingsplikten dersom dyr blir syke/dør eller en får mistanke om en alvorlig plantesykdom øker. Dette vil kunne få alvorlige følger for andre produsenter som driver i en vesentlig større målestokk, ved at risikoen for smittespredning øker. Dermed vil potensialet for erstatningsutbetalinger hjemlet i lov og forskrift øke fordi flere vil bli smittet. **Norges Bondelag tror kostnadene med å åpne opp for å gi erstatning også til ikke tilskuddsberettigede besetninger/planteprodusenter, vil være mindre enn økte kostnader til erstatning som følge av smitte til større produsenter fra ikke erstatningsberettigede produsenter som unnlater å melde fra. Norges Bondelag foreslår derfor at virkeområdet utvides i forhold til forslaget til å gjelde landbruksproduksjon generelt.**

Til §7 Erstatning etter offentlig pålegg

Norges Bondelag støtter forslaget om å kutte ut egenandelen på erstatning etter offentlig pålegg som følge av planteskadegjørere.

Vår dato
2004-06-21

Vår referanse
2004/00386/002

Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon.

Til § 3 Vilkår

Det foreslås at det ikke gis erstatning dersom tapet kan dekkes gjennom en alminnelig forsikringsordning. Norges Bondelag mener dette er et ufornuftig vilkår å stille. For det første mener vi det er vanskelig for den enkelte produsent å skille mellom hva som ligger i begrepet "alminnelig forsikringsordning" og hva som må omfattes som spesialordninger. Hvor mange forsikringsselskaper må etablere en forsikringsordning før den blir å regne som alminnelig? Dersom ett forsikringsselskap etablerer en ordning der en kan forsikre seg mot avlingssvikt i for eksempel kornproduksjonen, vil da ingen kornprodusenter være berettiget erstatning etter denne forskriften? For det andre pålegges det produsentene et urimelig krav om at man til enhver tid må være oppdatert på hvilke forsikringsordninger som eksisterer. Må en produsent som har alle sine forsikringer i ett og samme selskap, skaffe seg informasjon om det er mulig å forsikre seg mot avlingssvikt for den produksjonen vedkommende driver i andre forsikringsselskaper? Norges Bondelag mener den enkelte produsent gjennom ordningen ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjonen må kunne være trygg på at en er berettiget erstatning så lenge skaden er innenfor virkeområde og at en har opptrådt på en agronomisk forsvarlig måte. For det tredje vil forsikringsselskapene etter all sannsynlighet innføre svært høye premier dersom de etablerer forsikringsordninger. Avtalepartene har gjennom avsetninger til skadefondet for landbruksproduksjon ment at jordbruket kollektivt påtar seg et ansvar for å redusere den risikoen for økonomiske tap ved stor avlingssvikt. Forslaget i forskriftsutkastet kan tolkes som om staten ikke lenger er villig til å ta denne risikoen. Dette har ikke vært diskutert i jordbruksforhandlingene, og Norges Bondelag mener at dersom en skal innføre et slikt vilkår, må dette tas opp i jordbruksforhandlingene.

Det foreslås også å sette som vilkår, at en ikke er berettiget erstatning dersom foretaket får dekket tapet på annen måte. Heller ikke dette vilkåret mener Norges Bondelag er fornuftig. Erstatningsordningen har en relativt høy egenandel, samtidig med en toppavgrensing på 500.000 per vekstgruppe (§8). Det kan tenkes at enkelte større produsenter, for eksempel innen grønt- eller potetnæringa ønsker å tegne individuelle forsikringsavtaler for å unngå for store økonomiske tap, fordi erstatningsordningen gitt i denne forskriften ikke gir en "full erstatning". Norges Bondelag finner det urimelig å innføre vilkår som hindrer dette.

Til §8 Egenandel, minsteutbetaling og toppavgrensing

Norges Bondelag kan vanskelig se noen faglig begrunnelse for å ha en toppavgrensing i denne forskriften og foreslår å fjerne denne. Dersom foretaket driver en produksjon i en så stor målestokk at en ikke har drevet det faglig forsvarlig, vil en få en avkorting etter §11. En fjerning av toppavgrensingen er videre en forenkling, samtidig som en vil ha samordnet avgrensing i topp med de to andre erstatningsforskriftene.

Vår dato
2004-06-21

Vår referanse
2004/00386/002

Forskrift om erstatning ved katastrofetap i husdyrhold.

Til §3 Vilkår.

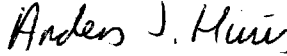
Norges Bondelag er uenig i forslaget til vilkår, med samme begrunnelse som er gitt i vår uttalelse til Forskrift om erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon.

Norges Bondelag har ellers ingen merknader til forslagene til Forskrift om erstatning ved katastrofetap i husdyrhold.

På bakgrunn av de relativt store økonomiske konsekvensene som forslagene etter vår vurdering innebærer samlet sett, ber Norges Bondelag om et møte med Landbruksdepartementet for å gå gjennom forskriftene før disse fastsettes.

Med hilsen

Per Gunnar Skorge

Anders J. Huus